

Wij geven in dit jaarbericht beknopt weer hoe we in 2013 als team van vrijwilligers hebben gewerkt. Wij vertrouwen er op dat door het lezen van dit jaarbericht wij op uw belangstelling voor en betrokkenheid bij 't Schoor mogen blijven rekenen.

Inleiding

2013 is voor ons een jaar geworden waarin we zochten naar verbetermogelijkheden van het tentoonstellen van onze collectie. Als je wilt vernieuwen is het van belang om eerst alle mogelijkheden te bestuderen voordat een keuze wordt gemaakt en pas daarna te gaan implementeren. Er is al een eerste begin gemaakt met het opnieuw inrichten van onze ruimtes. Met de wijziging verwachten wij een hernieuwde belangstelling van het publiek. Restauratiewerkzaamheden en verbouwingen ten behoeve van het toekomstige educatief centrum van ASVZ hebben ons enige overlast bezorgd. Hierdoor konden we dit jaar minder bezoekers ontvangen.

De vrijwilligers van 't Schoor bezig met het afbikken van de stenen voor de restauratie van de tuinmuur

Positieve hoogtepunten waren dit jaar de presentatie en de jubileumuitgave van Unentse Sprokkels nummer 10. Ook Open Monumentendag was een succes. Een nieuwe activiteit is het reminisceren met ouderen van de Eikelaar.

Bestuur

Per 1 juli nam André Witlox afscheid als bestuurslid en actief medewerker vanwege zijn verhuizing naar Limburg. Gelukkig blijft André als voorzitter van de werkgroep toponiemen bij 't Schoor betrokken. Wij danken hem voor zijn grote inzet.

Het bestuur kwam in het verslagjaar elf keer bijeen. Onderwerpen die de revue passeerden waren onder andere: huisvesting, deskundigheidsbevordering van bestuur en vrijwilligers, contacten met de scholen, bijdrage aan het ontwikkelen van een provinciaal collectieregistratiesysteem en de toetsing van het eigen beleidsplan.

Een aantal bestuursleden woonde bijeenkomsten en studiedagen bij van De Kleine Meijerij, Erfgoed Brabant en Brabants Heem om daarmee ervaringen uit te wisselen met andere organisaties op het gebied van heemkunde en aanverwante in Noord-Brabant.

Het pand Schoorstraat 2

Het pand Schoorstraat 2, onze thuisbasis, is in 2013 aan de buitenzijde grondig gerestaureerd. Het dak werd voorzien van nieuwe leitjes, de knipvoegen in de buitenmuren zijn vernieuwd en de serre aan de achterzijde van het gebouw is geheel gerestaureerd. Het monumentale pand ziet er weer voortreffelijk uit.

Omdat asbest was gevonden in de isolatie van de CV-leidingen is de eerste verdieping in de maanden januari en februari afgesloten geweest. In oktober is gestart met de

verbouwing van de begane grond. ASVZ gaat daar een educatief centrum maken. We verwachten dat in het voorjaar van 2014 het nieuwe centrum geopend kan worden en dat dan de overlast van bouwwerkzaamheden tot het verleden zal behoren.

De huisvesting van de grotere agrarische gebruiksvoorwerpen en oude transportfietsen is voor de langere termijn onzeker, maar de huidige locatie bij zorgboerderij Martens blijft gelukkig op korte termijn voor ons beschikbaar.

De restauratie van Schoorstraat 2 aan de buitenzijde

Sponsors, stutten en steunen

Gelukkig kunnen we al vele jaren rekenen op een vrijwel constante groep van sponsors, stutten en steunen. Zij stellen ons in staat om aan onze jaarlijkse verplichtingen te voldoen. Voor de komende periode staan belangrijke ontwikkelingen op stapel ten aanzien van de exploitatie van het gebouw waarin we zijn gehuisvest. Dat zal ongetwijfeld ook (financiële) consequenties hebben voor

ons heemcentrum. Ook voor de uitgave van onze boeken en andere publicaties zijn we mede afhankelijk van subsidies en sponsors. De prijs van onze boeken proberen we zo laag mogelijk te houden zodat we daarmee een breed publiek kunnen bereiken. In dat kader starten we in Sprokkels 11 voor het eerst met het opnemen van zogenaamde advertorials. In 2014 heeft “De Rustende Jager” de primeur. Als tegenprestatie voor een bijdrage in de kosten voor het drukken van de Sprokkels wordt de historie van een Udenhouts bedrijf in een kort artikel in de Sprokkels beschreven in combinatie met een advertentie. Uiteraard wordt dan bij het artikel een mooie oude foto afgedrukt.

De oude Rustende Jager

Scholen, rondleidingen en andere activiteiten

In april en mei hebben we de kinderen van groep 5a en 5b van basisschool de Wichelroede weer kunnen rondleiden op 't Schoor en een wandeling door de kom van ons dorp kunnen aanbieden. De groepen 6a en 6b hebben de fietstocht gemaakt in het buitengebied. De kinderen, hun

leerkrachten , de leden van de KBO fietsclub als begeleiders en onze gidsen zijn erg enthousiast. De Wichelroede heeft besloten dit programma op te nemen in haar jaarplanning. Als afsluiting van deze culturele activiteiten hebben onze medewerkers na zes weken op school een PowerPointpresentatie verzorgd. Verbazingwekkend was de hoeveelheid informatie die de kinderen opgenomen hadden en nog wisten te vertellen. We kregen dan ook een prima evaluatie. Heemcentrum 't Schoor heeft ook dit jaar in samenwerking met Udenhouts Belang de dodenherdenking op 4 mei verzorgd. In tegenstelling tot andere jaren vond deze herdenking dit jaar plaats op het kerkhof. Tijdens deze 4 Mei viering hebben twee leerlingen van groep 8 een gedicht voorgedragen en bloemen gelegd op de oorlogsgraven op het kerkhof. Verschillende kinderen hebben we kunnen helpen met voorwerpen en informatie voor hun werkstukken zoals over het kapelletje, het kasteel en de oorlog. Er zijn afgelopen jaar door de verbouwing weinig rondleidingen geweest. We hebben wel in het kader van uitwisseling de Heemkundekring De Kets met 19 mensen ontvangen. Onze collega's uit Kaatsheuvel waren onder de indruk van onze collectie en de wandeling, zoals was te lezen in een mooi stukje in hun blad. Ook op de jaarlijkse Wintermarkt in zorgcentrum De Eikelaar was heemcentrum 't Schoor met een stand aanwezig. Het publiek had vooral belangstelling voor de oude foto's en er werd druk gediscussieerd over de namen van de gefotografeerde personen.

Vrijwilligers

In 2013 hebben onze vrijwilligers opnieuw een grote bijdrage geleverd aan alle activiteiten van Heemcentrum 't Schoor.

Zonder hen zou het bijvoorbeeld niet mogelijk zijn geweest om op Open Monumentendag 2013 of bij rondleidingen en presentaties ons heemcentrum zo'n goede publiciteit en uitstraling te geven.

Op 4 maart overleed Jan Lommers die jarenlang actief was bij de werkgroep van 't Klein Schoor.

Jeanne Verhoeven, weduwe van voormalig vrijwilliger Henk Verhoeven, komt vanaf september op dinsdagochtend assisteren bij diverse werkzaamheden.

Eenieders inbreng wordt ten hoogste gewaardeerd en het bestuur is dan ook dankbaar voor de grote inzet en betrokkenheid van vrijwilligers bij ons heemcentrum.

Jaarlijks houden we een bedankmiddag voor de vrijwilligers. Voorafgaande aan die bijeenkomst op zaterdag 17 augustus, kregen de vrijwilligers een cultuurhistorische wandeling door Kaatsheuvel aangeboden. Daarna was er een samenzijn in Udenhout en werd bij een hapje en een drankje gezellig nagepraat over het afgelopen jaar.

Collectie

Een aantal ontwikkelingen binnen ons Heemcentrum, zowel intern als extern, heeft ertoe geleid dat er in 2013 veel improvisatie nodig was om alles in goede banen te leiden.

Al vroeg in het jaar leidde de renovatie van het gebouw tot de nodige overlast. Vernieuwing van dakbedekking en dakramen noodzaakte tot het verplaatsen van grote delen van de vaste collectie.

In de zomermaanden moesten er extra voorzieningen worden getroffen voor het leggen van nieuwe vloerbedekking over de hele eerste zolder. Gerard van Alem nam deze grote klus voor zijn rekening. Ook de dames van de interieurverzorging hebben dit jaar veel extra werkzaamheden verricht. In verband met de op handen zijnde samenwerking met ASVZ was het noodzakelijk ons te beraden over de presentatie van onze collectie. Ook wilden wij ruimte scheppen voor wisseltentoonstellingen zodat een bezoek aan ons centrum voor het publiek aantrekkelijk blijft. Een en ander heeft tot

gevolg dat wij de kamers opnieuw gaan inrichten. Het schoolklasje is als eerste klaar.

Tegelijk heeft onze technische ploeg ook het bestaande depot onder handen genomen dat daartoe geheel moest worden ontruimd. Herindeling moet ertoe leiden dat het courante deel van de collectie hier tijdelijk een plaats krijgt ten behoeve van de wisselexposities. Voor de grotere stukken en minder courante voorwerpen zal een tweede depot worden ingericht. Hiervoor is door Stichting De Peppel de zolderruimte boven het oude raadhuis aan de overzijde beschikbaar gesteld. Nadat dit nieuwe depot in gebruik is genomen, kunnen we de herinrichting op de eerste verdieping pas goed afronden.

Pas daarna is er tijd en gelegenheid om ook de zolder te vernieuwen. Hierbij zal de nadruk worden gelegd op een semipermanente presentatie van de belangrijkste historische elementen van Udenhouts erfgoed, zoals daar zijn: middelen van bestaan, natuur en landschap, kloosters en instellingen, godsdienst en cultuur. Al met al zeer ambitieuze plannen die ook nog samen vallen met ontwikkelingen rondom de invoering van een modern registratiesysteem waarin we eveneens veel tijd en energie zullen moeten gaan steken. Maar Keulen en Aken zijn ook niet in één dag gebouwd!

Werkgroepen

Schrijversteam

Bij het schrijversteam was het meest bijzondere in 2013 dat het 10e boekje uitkwam in de serie Unentse Sprokkels. Ter gelegenheid hiervan had het bestuur van het heemcentrum besloten om dit boekje uit te brengen in kleur zonder daarvoor een meerprijs te vragen. Het boekje was ook wat dikker mede omdat er een terugblik werd gegeven op ruim 25 jaar Festipet, een uniek evenement in

Udenhout dat helaas in 2013 de laatste activiteiten had. De presentatie van Unentse Sprokkels was wat grootser en was georganiseerd als een coproductie van het heemcentrum met Festipet. Het was dan ook een druk bezochte, gezellige bijeenkomst in 't Plein. Met Sprokkels werd ook het Unents leesplenkske gepresenteerd en in elke Unentse Sprokkels zat een kaart van dit plenkske.

De presentatie van Sprokkels 10 in 't Plein

Naast het jaarboekje kwam er ook nog een boekje uit in de kleine serie over De Peppel. Het bestuur van stichting De Peppel had 't Schoor verzocht om een boekje te maken over de gebouwen die stichting De Peppel in beheer heeft en de geschiedenis daarvan. Dit boekje is gepresenteerd in maart 2013 bij het 10 jarig bestaan van stichting De Peppel.

Een andere activiteit van het schrijversteam waar het afgelopen jaar veel tijd in werd gestoken, is het familieboek dat in 2015 uit gaat komen. Ook is er nog een boek in voorbereiding over 44 jaar SKU dat gepland staat voor 2014.

Werkgroep Udenhoutse toponiemen

De inventarisatie van oude veldnamen in Udenhout en Biezenmortel is inmiddels voltooid. Vorig jaar is besloten om de verkregen informatie te publiceren in de Sprokkels. Als eerste wordt begonnen met het meest noordelijke deel van Udenhout. Dit is in het Udenhoutse kadaaster onderdeel van sectie A. Het bestrijkt ondermeer de Loonse Hoek en de Loonse Molenstraat. De werkgroep heeft in de laatste maanden van 2013 het eerste artikel in de reeks afgerond. Het wordt opgenomen in Sprokkels nummer 11. Daarnaast onderzoekt de werkgroep in samenwerking met de Stichting Brabantse Bronnen de mogelijkheid om zogenaamde toponiemenbanken te plaatsen in het buitengebied van Udenhout en Biezenmortel. Die komen dan te staan op een locatie waarvan een oud toponiem of veldnaam bekend is. Die naam komt op de bank te staan en op een informatiepaneel bij de bank wordt aanvullende historische informatie gegeven.

Werkgroep Genealogie

Het verzamelen van de informatie voor het nieuwe boek over de Unentse families, dat in 2015 zal worden uitgegeven, vordert gestaag. Circa 40 oude Udenhoutse en Biezenmortelse families zijn onder de loep genomen. Niet enkel de genealogische gegevens om de kwartierstaten te vullen worden verzameld, maar meer nog de verhalen die over de families te vertellen zijn. Van de meeste families zijn al contactpersonen benaderd en zijn interviews afgenomen. Het heeft al veel boeiend materiaal opgeleverd. Aan iedere familie is een speciaal thema gekoppeld dat verhaalt over facetten uit het dagelijks leven in Udenhout en Biezenmortel in de eerste helft van de vorige eeuw. Natuurlijk is in elk hoofdstuk ook te lezen over de naamsverklaring, waar de familie vroeger woonde

en over familieleden met een bijzonder verhaal. We krijgen uniek fotomateriaal aangeboden om de verhalen uitgebreid te kunnen illustreren zodat het weer een fraai kijk- leesboek zal worden zoals u van ons gewend bent.

Een Unentse familie: Teurlings-Burgmans

Werkgroep QR-code

Evenals in 2012 is dit jaar weer een 5- tal schildjes geplaatst.

De volgende monumenten zijn nu ook voorzien van een QR-code: Villa Wilgenwind (Groenstraat 28), Felixmonument, kapel Schoorstraat, dorpspomp Slimstraat en het woonhuis op Kreitenmolenstraat 19. Volgend jaar verwachten we weer nieuwe QR-schildjes te kunnen plaatsen.

Villa Wilgenwind, gebouwd in opdracht van gemeentesecretaris Pieter Vermeer

Werkgroep restauratie en onderhoud agrarische voorwerpen

Tijdens de Unentse Mert stonden de oude transportfietsen en enkele agrarische voorwerpen te pronken in het Atrium van de Eikelaar. Een compliment aan onze vrijwilligers die zorg dragen voor het onderhoud van deze voorwerpen. Alles zag er goed onderhouden uit en ook de naambordjes en foto's bij de voorwerpen boden meer informatie. Onze speciale dank gaat uit naar de familie Martens voor het beschikbaar stellen van een overdekte ruimte als opslagplaats

Werkgroep Open Monumentendag

Het motto van OMD dit jaar was ‘Macht & Pracht’ en dat hebben we in Udenhout aangepast in “ Boerenmacht maakt dorpspracht”. De voorzitter van het schrijversteam Kees van Kempen heeft over dit onderwerp een tweetal presentaties gehouden. De eerste presentatie, een

onderdeel van de door 't Schoor georganiseerde thema-avond op 6 september 2013 over de ontwikkeling in de agrarische sector, genoot veel belangstelling. Ongeveer 100 toehoorders hebben in de kapel van Huize Vincentius met belangstelling geluisterd naar deze lezing.

De tweede presentatie was voorafgaande aan het landelijke weekend in de aula van de Universiteit van Tilburg. Ook hier vertelde Kees van Kempen zijn boeiende verhaal over hoe de boerenmacht in de loop der jaren ons dorp maakte tot een prachtig dorp.

Zaterdag 14 september hebben we in samenwerking met de pastoor en de kosters de pracht van de Sint Lambertuskerk geëtaled. Aangevuld met onze collectie

vaandels en opgeluisterd met prachtige orgelmuziek was het een boeiende expositie.

De twee gilden hebben hun pracht en praal in het oude Raadhuis getoond.

Een brochure over dit onderwerp werd samengesteld.

Over beide tentoonstellingen hebben we vele positieve reacties mogen ontvangen.

Werkgroep Reminisceren of herinneringen ophalen met ouderen

Op de vraag van de Eikelaar of we wilden meedoen om met een groep ouderen herinneringen aan vroeger op te halen, hebben we ja gezegd. Het is de bedoeling dat we de mensen hun verhaal laten vertellen naar aanleiding van een thema en onder leiding van een van onze vrijwilligers als gespreksleider. De thema's zijn zeer divers: huisvesting, religie, wintervoorraad, het beroep van mijn vader. De start was eenmaal in de maand met aankondiging vooraf en er zijn zelfs posters gemaakt. De bewoners komen of worden gebracht en bij een kopje koffie of thee komen er prachtige verhalen die door de anderen aangevuld worden met hun eigen relaas. Het geeft een bijzonder en uniek beeld van die tijd en eigenlijk zouden we die verhalen moeten opschrijven en bewaren. Na een goede start zwakte de belangstelling helaas wat af. De vakantie en weinig personeel waren de redenen dat de bijeenkomsten in de zomermaanden terugliepen. Na een goed gesprek hebben we het weer opgepakt en is het enthousiasme bij ons en de bewoners weer terug.

Tot slot

In samenwerking met andere verenigingen hebben we een tweetal presentaties georganiseerd, waardoor we ook andere mensen informeerden over onze activiteiten. Dankzij de inzet van onze vrijwilligers kunnen we wandelingen, fietstochten en natuurlijk onze bezoekers van de collectie begeleiden en bouwkundige zaken in eigen beheer uitvoeren.

Het digitaliseren van de gegevens kost veel tijd, maar we prijzen ons dat ook hiervoor vrijwilligers beschikbaar zijn. Mede hierdoor hebben we onze projecten goed ten uitvoer en voor het voetlicht kunnen brengen. Hopelijk kunnen we dit in de toekomst continueren met de inzet van al onze vrijwilligers.

Hiermee bedank ik alle vrijwilligers van heemcentrum 't Schoor voor ieders inzet in het afgelopen jaar en onze donateurs en sponsors bedank ik voor hun trouwe steun en betrokkenheid.

Frans Goossens, Voorzitter

Hoeve de Mertel, Biezenmortelsestraat 8, Biezenmortel

Nog verkrijgbare publicaties

- Over 't Kasteel € 25 (porto € 4,75)
- Gewoon van mens tot mens, 100 jaar Vincentiusvereniging € 10 (porto € 4,75)
- Memento Mori € 5 (porto € 4,75)
- Algemeen Belang, politieke vereniging 1966-2010, Liber Amicorum € 5 (porto € 4,75)
- Over een sterk staaltje € 15 (porto € 4,75)
- Unentse Sprokkels 3 € 10 (porto € 4,75)
- Unentse Sprokkels 5 € 10 (porto € 4,75)
- Unentse Sprokkels 7 € 10 (porto € 4,75)
- Unentse Sprokkels 8 € 10 (porto € 4,75)
- Unentse Sprokkels 10 € 10 (porto € 4,75)
- Kadastrale atlas Udenhout 1832 € 20 (porto € 6,20)
- Over de Unentse kerk € 15 (portokosten € 4,75)
- Over heerroom en tante Zuster € 15 (portokosten € 4,75)
- Scouting St-Lambertus Udenhout 1947-1997 50 jaar jeugd in beweging € 10 (porto € 4,75)
- kalender "Dorpsleven Udenhout-Biezenmortel" 2014 € 4,50 voorgaande jaren € 2,50 (porto € 2,56)
- Reproductie van een oude schoolkaart van Udenhout en Biezenmortel rond 1925 € 1 (porto € 1,92)

De nog verkrijgbare publicaties kunt u bestellen via het secretariaat Heemcentrum 't Schoor:

Lia Clement-Verhoeven, Achthoevenstraat 48, 5071 AS Udenhout telefoon 013-5111166, e-mail:

heemcentrumudenhout@gmail.com